

Załącznik Nr 1

do Uchwały Rady Miejskiej Nr

z dnia

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE KAMIEŃ POMORSKI
NA LATA 2011 - 2013**

I. Wstęp

Narkotyki i narkomania są problemem społecznym, który stanowi wyzwanie cywilizacyjne o zasięgu globalnym. Ogranicza możliwości rozwojowe, niesie za sobą ryzyko dla zdrowia i życia, poszerza problemy społeczne (ubóstwo, bezrobocie, prostytucja, przestępczość, bezdomność), może stanowić zagrożenie dla stabilności gospodarki i polityki danego kraju.

Duże rozpowszechnienie używania środków psychoaktywnych ma wielowymiarowe przyczyny, a szkody z tym związane obserwowane są w różnych sferach życia społecznego. Stąd wywodzi się postulat, aby działania zapobiegawcze miały charakter interdyscyplinarny i zrównoważone podejście pomiędzy działaniami na rzecz ograniczenia szkód.

Świadomość tych zagrożeń nie jest nowa i stanowi podstawę do konstruowania konwencji, deklaracji i programów międzynarodowych w poszczególnych państwach. Najnowszy plan działania Unii Europejskiej wobec narkotyków w swoich głównych celach zakłada "kontynuację w walce z narkotykami, zintegrowanego, zrównoważonego podejścia, w ramach którego ograniczenie podaży i popytu postrzegane jest jako elementy wzajemnie wzmacniające się".

Podstawę działań związanych z zapobieganiem narkomanii stanowi ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29.07.2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późniejszymi zmianami), opracowana w oparciu o założenia Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

II. Ocena sytuacji w gminie Kamień Pomorski.

Jak wynika z dostępnych źródeł, wiedza na temat choroby narkotycznej i skali zjawiska w mieście wśród społeczności lokalnej jest znikoma. Szczególnie deficyt wiedzy na temat narkotyków, zagrożeń narkotycznych dotyczy rodziców.

Przeprowadzono dwukrotnie badania dotyczące skali zjawiska: jesień 2006 r. oraz na początku 2009 roku. Badania w roku 2006 przeprowadziły osoby pracujące w stowarzyszeniu "Szansa" (stowarzyszenie zajmuje się osobami uzależnionymi od narkotyków i ich rodzinami) i objęto badaniami uczniów szkół ponadgimnazjalnych, a także Ośrodek Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych z Częstochowy. W 2009r. badania przeprowadzili nauczyciele szkół kamieńskich dla których problem narkomanii jest bardzo ważny.

Wyniki badań wśród młodzieży ponadgimnazjalnej wskazują, iż 50 % uczniów miało kontakt z narkotykami, z tego 20 % to biorący więcej niż raz (tzw. biorący weekendowo). Jeżeli chodzi o wyniki badań w szkołach podstawowych i gimnazjum to widać, że w szkołach podstawowych problem narkotyków nie występuje (choć zdarzają się pojedyncze przypadki sięgania przez uczniów po używki), natomiast w gimnazjum zdarzają się przypadki posiadania i zażywania środków psychoaktywnych.

Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od stanu faktycznego.

Stowarzyszenie "Szansa" w roku 2009 zajmowało się 60 - 80 osobami uzależnionymi i ich rodzinami, a Ośrodek Pomocy Społecznej świadczył w analogicznym czasie pomoc 3 rodzinom liczącym 10 osób.

Z danych Policji w Kamieniu Pomorskim wynika, że czyny przestępcze dotyczące narkotyków i narkomanii występują na terenie gminy, a nawet znacznie nasiliły się w roku 2009.

L.p.	Działania i sprawcy	2007	2008	2009
1	stwierdzenie czynów około narkotycznych	21	69	84
2	wykryto czynów	19	85	128
3	podejrzani ogółem	15	87	130
4	podejrzani nieletni	3	11	10

Dane z Powiatowej Komendy Policji w Kamieniu Pomorskim - październik 2010 r.

Na terenie Kamienia Pomorskiego dostępne są takie narkotyki jak: marihuana,

amfetamina, ekstazy, środki wziewne, sterydy anaboliczne, środki uspokajające i nasenne oraz tzw. „dopalacze”.

Badania, a także indywidualne rozmowy i kontakty z osobami zajmującymi się problemem narkotyków pokazują między innymi, że:

- pierwszy kontakt z narkotykami bardzo wcześnie tj. około 17 roku życia lub ostatnio powyżej 30 roku życia (6 takich przypadków odnotowano w 2009 roku),
- miejsca szczególnej dostępności narkotyków: dyskoteka, park, ulica, szkoła, bar,
- szeroki wachlarz narastających problemów związanych z narkotykami - tj. problemy z rodzicami, przyjaciółmi, w szkole, kłopoty z policją, kłótnie i sprzeczki, bójki i przepychanki,
- duża znajomość działania środków, bez świadomości skutków ich zażywania dla organizmu i funkcjonowania psychicznego i społecznego,
- konieczność kształcenia i doskonalenia kadry i środowisk zainteresowanych podejmowaniem działań profilaktycznych.

Podstawowe problemy związane z narkomanią w gminie to:

- zaburzone relacje rodzinne i społeczne
- szkody zdrowotne
- zaniedbania obowiązku szkolnego
- przestępczość
- szkody finansowe i materialne
- brak umiejętności zdobywania zawodu i utrzymania pracy
- koszty związane z leczeniem ponoszone przez społeczeństwo

III. Organy i instytucje odpowiedzialne za realizację programu.

Szkody związane z używaniem środków psychoaktywnych są olbrzymie, dlatego też konieczne jest, aby działania zapobiegawcze miały charakter interdyscyplinarny. Aby skupiały wokół problemu różne grupy i instytucje ściśle ze sobą współpracujące. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii ważną rolę w zakresie koordynacji, nadzorowania i realizacji programu odgrywania na szczeblu kraju Krajowe Biuro d/s Przeciwdziałania Narkomanii. W jego kompetencjach pozostaje utrzymanie stałych kontaktów z instytucjami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych zadań. Organami i instytucjami odpowiedzialnymi za wdrożenie programu są organy administracji rządowej, jednostki samorządu terytorialnego oraz powinny być organizacje pozarządowe.

W gminie Kamień Pomorski współrealizatorami programu są:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komenda Powiatowa Policji
- Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna
- Stowarzyszenie "Szansa", terapeuci
- Szkoły Podstawowe, Gimnazjum, Szkoły Ponadgimnazjalne
- Świetlice środowiskowe
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Koordynator gminny
- Inne podmioty oraz osoby fizyczne, których działalność służy rozwiązywaniu problemów narkomanii

Program obejmuje swym zasięgiem różne grupy docelowe, bezpośrednio i pośrednio:

1) Grupa bezpośrednia:

- młodzież ucząca się i studiująca,
- osoby eksperymentujące ze środkami psychoaktywnymi,
- dzieci ulicy,
- osoby żyjące z HIV / AIDS i ich bliscy,
- ogół społeczeństwa.

2) Grupa pośrednia:

- pracownicy oświaty i służby zdrowia,
- służby ratunkowe i mundurowe,
- pracownicy socjalni,
- członkowie organizacji pozarządowych,
- pracownicy administracji,
- pracownicy massmediów.

W części profilaktycznej to ogół społeczeństwa, ale przede wszystkim dzieci i młodzież w wieku 10 - 23 lata. W części dotyczącej leczenia program jest adresowany do osób używających narkotyków w sposób szkodliwy i uzależnionych od nich, natomiast działania z zakresu ograniczenia podaży skierowane są na organizacje przestępcze.

Koordynatorem działań związanych z realizacją programu będzie Gminna Komisja d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz koordynator gminy.

IV. Cele programu oraz zadania do realizacji.

Cel główny programu

Głównym celem programu jest ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów.

Będzie on realizowany w czterech obszarach:

1. Profilaktyka
2. Leczenie, rehabilitacja i ograniczenie szkód zdrowotnych.
3. Ograniczenie podaży.
4. Badania, monitoring i ewaluacja.

Obszar 1. Profilaktyka.

Celem ogólnym tutaj jest zahamowanie tempa wzrostu popytu na narkotyki oraz „dopalacze. Będzie on realizowany przy pomocy trzech celów szczegółowych:

- Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganie używaniu narkotyków i dopalaczy.
- Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem narkotyków i możliwości zapobiegania zjawisku.
- Zwiększenie liczby kompetentnych realizatorów działań profilaktycznych oraz liczby i zróżnicowania dostępnych programów profilaktycznych.

CEL	ZADANIA	ODPOWIE- DZIALNI	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	ŹRÓDŁO WSKAŹNIKA
1. Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganie używaniu narkotyków	1. Uwzględnienie problematyki narkomanii w lokalnych strategiach rozwiązywania problemów społecznych	Samorząd gminny	Praca ciągła	Liczba lokalnych strategii uwzględniających problematykę narkomanii. Wydatki na profilaktykę ponoszone przez samorząd gminny.	Jednostka Samorządu Terytorialnego
	2. Wsparcie szkół w rozwijaniu działań profilaktycznych obejmujących diagnozę oraz realizację właściwego programu	Samorząd gminny	Praca ciągła	Liczba szkół które realizują program i otrzymały wsparcie finansowe	Jednostka Samorządu Terytorialnego
	3. Wspieranie pozaszkolnych i pozalekcyjnych programów profilaktycznych.	Samorząd gminny, świetlice środowiskowe	Praca ciągła	Liczba programów które podejmują problem narkomanii	Jednostka Samorządu Terytorialnego
	4. Wspieranie merytoryczne kadry pedagogicznej przy opracowaniu	Samorząd gminny, placówki oświatowe	W okresie roku szkolnego	Szkolne programu profilaktyczne	Placówki oświatowe

CEL	ZADANIA	ODPOWIE- DZIALNI	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	ŹRÓDŁO WSKAŹNIKA
	szkolnych programów profilaktycznych				
	5. Prowadzenie programów edukacyjnych, organizowanie konkursów, olimpiad promujących zdrowy styl życia.	Placówki oświatowe, świetlice środowiskowe	W okresie roku szkolnego	Liczba prawidłowo przeprowadzonych programów, konkursów, olimpiad	Jednostka Samorządu Terytorialnego, placówki oświatowe
	6. Opracowanie oraz upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych	Krajowe Biuro d/s Przeciwdziałania Narkomanii, Samorząd gminny	Praca ciągła	Liczba i rodzaj materiałów informacyjno-edukacyjnych	Krajowe Biuro d/s Przeciwdziałania Narkomanii, Samorząd gminny
2. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z użytkowaniem narkotyków i możliwości zapobiegania zjawisku	1. Prowadzenie kampanii edukacyjnych obejmujących problematykę narkomanii	Samorząd gminny, Stowarzyszenie "Szansa", media lokalne	Praca ciągła	Wyniki ewaluacji kampanii edukacyjnej	Jednostka Samorządu Terytorialnego
	2. Zorganizowanie stałego systemu wymiany informacji pomiędzy instytucjami a mediami	Samorząd gminny, media	Praca ciągła	Liczba i jakość publikacji prasowych	Jednostka Samorządu Terytorialnego
	3. Opracowanie i realizacja co najmniej jednego projektu dot. problemów związanych z narkomanią	Samorząd gminny, Stowarzyszenie "Szansa", Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2011-2013	Liczba i jakość badań, upowszechnianie wyników badań	Jednostka Samorządu Terytorialnego, Stowarzyszenie "Szansa", Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
	4. Wspieranie profesjonalnych programów adresowanych do określonych grup docelowych	Krajowe Biuro d/s Przeciwdziałania Narkomanii, Samorząd gminny	Praca ciągła	Liczba lokalnych programów oraz ich odbiorców	Jednostka Samorządu Terytorialnego, Krajowe Biuro d/s Przeciwdziałania Narkomanii
3. Zwiększenie liczby kompetentnych realizatorów oraz liczby i zróżnicowa-	1. Prowadzenie szkoleń podnoszących kwalifikacje osób zajmujących się realizacją zadań profilaktycznych	Samorząd gminny	Praca ciągła	Liczba przeszkolonych	Jednostka Samorządu Terytorialnego

CEL	ZADANIA	ODPOWIE- DZIALNI	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	ŹRÓDŁO WSKAŹNIKA
nia dostępnych programów profilaktycz- nych	2. Wprowadzenie do szkół programów profilaktyki uwzględniających problemy narkomanii	Samorząd gminny, Stowarzyszenie "Szansa", Policja	Praca ciągła	Liczba szkół w których wprowadzono programy profilaktyczne	Jednostka Samorządu Terytorialnego
	3. Wspieranie profesjonalnych programów profilaktycznych adresowanych do określonych grup docelowych.	Samorząd gminny, Krajowe Biuro d/s Przeciwdziałania Narkomanii	Praca ciągła	Liczba lokalnych programów oraz ich odbiorców	Jednostka Samorządu Terytorialnego, Krajowe Biuro d/s Przeciwdziałania Narkomanii

Obszar 2. Leczenie, rehabilitacja i ograniczenie szkód zdrowotnych

Cel ogólny tego zagadnienia to podniesienie jakości, dostępności leczenia oraz działań zmierzających do ograniczania szkód zdrowotnych.

Wymieniony cel może być realizowany przy pomocy następujących celów szczegółowych:

- Podniesienie jakości oraz dostępności świadczeń w zakresie leczenia poprzez rozwój specjalistycznych placówek i programów.
- Wprowadzenie systemu szkoleń dla personelu prowadzącego leczenie i programy ograniczenia szkód zdrowotnych.

CEL	ZADANIA	ODPOWIE- DZIALNI	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	ŹRÓDŁO WSKAŹNIKA
-----	---------	---------------------	----------------------	----------	---------------------

CEL	ZADANIA	ODPOWIE- DZIALNI	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	ŹRÓDŁO WSKAŹNIKA
1. Podniesienie jakości oraz dostępności świadczeń w zakresie leczenia poprzez rozwój specjalistycznych placówek i programów	1. Opracowanie i wdrożenie minimalnego programu zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	Samorząd powiatowy	Praca ciągła	Liczba ambulatoryjnych świadczeń	Samorząd powiatowy, NFZ
	2. Rozwój i wdrożenie programów leczenia substytucyjnego oraz ograniczenia szkód zdrowotnych	Samorząd gminny	Praca ciągła	Liczba osób objętych leczeniem substytucyjnym	Jednostka Samorządu Terytorialnego, NFZ
	3. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i prawnego	Samorząd gminny, Stowarzyszenie "Szansa", Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Praca ciągła	Liczba udzielonych porad	Jednostka Samorządu Terytorialnego gminna i powiatowa
	4. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób z problemem narkotykowym oraz ich rodzin	Samorząd gminny, Stowarzyszenie "Szansa"	Praca ciągła	Dane dotyczące udzielonych porad, przeprowadzonych konsultacji	Samorząd gminny
	5. Powołanie i funkcjonowanie zespołu d/s pomocy rodzinie oraz grup wsparcia	Samorząd gminny, Stowarzyszenie "Szansa"	Praca ciągła	Ilość udzielonej pomocy	Jednostka Samorządu Terytorialnego
	6. Utworzenie czasowego punktu anonimowego testowania HIV	Samorząd powiatowy	2011 r.	Liczba ambulatoryjnych świadczeń	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
2. Wprowadzenie systemu szkoleń dla personelu prowadzącego leczenie i programy ograniczenia szkód zdrowotnych					

CEL	ZADANIA	ODPOWIE- DZIALNI	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	ŹRÓDŁO WSKAŹNIKA
	1. Wdrożenie systemu szkoleń w dziedzinie problemów narkotykowych dla lekarzy i pielęgniarek	Samorząd powiatowy	Praca ciągła	Liczba przeszkolonych	Samorząd powiatowy, NFZ
	2. Wdrożenie systemu szkolenia w dziedzinie ograniczenia szkód zdrowotnych spowodowanych używaniem narkotyków dla nauczycieli, psychologów wolontariuszy	Samorząd gminny	Praca ciągła	Liczba przeszkolonych	Jednostka Samorządu Terytorialnego
	3. Upowszechnianie wiedzy na temat leczenia i ograniczenia szkód zdrowotnych dot. narkomanii	Samorząd gminny, media	Praca ciągła	Liczba materiałów informacyjnych	Jednostka Samorządu Terytorialnego

Obszar 3 Ograniczenie podaży

W obszarze ograniczenia podaży wyodrębnia się dwa cele szczegółowe:

- Ograniczenie dostępności narkotyków oraz dopalaczy
- Zahamowanie wzrostu przestępczości związanej z narkotykami.

CEL	ZADANIA	ODPOWIE- DZIALNI	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	ŹRÓDŁO WSKAŹNIKA
1. Ograniczenie dostępności narkotyków i dopalaczy	1. Rozwijanie systemu zwalczania handlu detalicznego	Policja, Sąd, szkoła, SANEPID	Praca ciągła	Liczba udaremnionych przypadków handlu oraz liczba zatrzymanych przez Policję	Policja, Sąd, placówki oświatowe, SANEPID
		Wojewódzki	Praca ciągła	Liczba	

CEL	ZADANIA	ODPOWIE- DZIALNI	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	ŹRÓDŁO WSKAŹNIKA
	2. Wzmocnienie systemu kontroli nad lekami wydawanymi w aptekach	Inspektor Farmaceutyczny		wydanych recept	Samorząd powiatowy
2. Zahamowanie wzrostu przestępczości związanej z narkotykami	1. Poprawa współdziałania odpowiednich służb, tj. Policji, Sądu, szkół, Sanepidu	Policja, Sąd	Praca ciągła	Liczba spraw i wyroków skazujących, liczba postępowań Sanepidu	Policja, Sąd Rejonowy
	2. Wzmocnienie kontroli nad transakcjami narkotykowymi	Policja, Sąd	Praca ciągła	Liczba informacji o transakcjach	Policja, Sąd Rejonowy

Obszar 4 Badania, monitoring, ewaluacja

Obszar czwarty to zapewnienie informacji dla prowadzenia racjonalnej i akceptowalnej społecznie polityki wobec narkomanii. Cel ten będzie osiągnięty przez cele szczegółowe:

- Stworzenie zintegrowanego systemu informacji o narkotykach i narkomanii.
- Ocena reakcji społecznych na problem narkomanii

CEL	ZADANIA	ODPOWIE- DZIALNI	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	ŹRÓDŁO WSKAŹNIKA
1. Stworzenie zintegrowanego systemu informacji o narkotykach i narkomanii	1. Opracowanie wzorów raportów, sprawozdań dotyczących narkomanii	Samorząd gminny, Stowarzyszenie "Szansa"	2011	Rodzaj wzoru dokumentów	Jednostka Samorządu Terytorialnego
	2. Organizowanie spotkań dotyczących rodzajów narkotyków oraz umiejętności rozpoznania, czy dziecko "bierze"	Samorząd powiatowy, Stowarzyszenie "Szansa", szkoły	Praca ciągła	Liczba szkoleń i uczestników	Jednostka Samorządu Terytorialnego
2. Ocena	1. Stałe zbieranie	Samorząd	Praca ciągła	Wyniki badań i	Jednostka

CEL	ZADANIA	ODPOWIE- DZIALNI	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	ŹRÓDŁO WSKAŹNIKA
reakcji społecznych na problem narkomanii	aktualnych wyników badań 2. Opracowanie corocznych raportów integrujących dane z różnych źródeł: Policji, szkół, stowarzyszeń	powiatowy Samorząd gminny, Policja, szkoły, Stowarzyszenie "Szansa"	Praca ciągła	ich ewaluacja Raport z wnioskami dotyczącymi dalszej pracy z problemami narkotykowymi	Samorządu Terytorialnego Jednostka Samorządu Terytorialnego

V. Źródła finansowania zadań programu.

Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29.07.2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zmianami), za realizację programu odpowiedzialnymi są administracja rządowa i jednostka samorządu terytorialnego.

A zatem źródeł finansowania zadań programu należałoby szukać w:

- MEN
- Ministerstwo Zdrowia, NFZ
- środki własne gminy Kamień Pomorski, w tym ze środków finansowych pochodzących z opłat uzyskanych za wydanie i korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Uruchomienie środków następuje na podstawie umowy, porozumienia, zlecenia lub na wniosek realizatorów programu.